

Aleg. 186.

Sprawozdanie

sejmowej komisji propinacyjnej o przedłożeniu Wydziału krajowego
w przedmiocie wykupna prawa propinacyi.

Wysoki Sejmie!

Wniosek rządowy z dnia 18. Września 1888., zawierający projekt ustawy o wykupnie prawa propinacyi, przekazał Wys. Sejm na podstawie przedłożenia komisji propinacyjnej Wydziałowi krajowemu, z poleceniem zbadania tego wniosku, przeprowadzenia rokowań z c. k. Rządem i zdania o tem sprawy Sejmowi.

Zarazem wyraził Wys. Sejm przekonanie, że wykupno propinacyi, uwzględniające słuszne żądania uprawnionych, a nie narażające kraju na straty, byłoby pożądanem.

Spełniając to polecenie Wydział krajowy przeprowadził rokowania z c. k. Rządem, i rezultat tych rokowań podał do wiadomości Wys. Sejmu.

Z dotyczącego przedłożenia Wydziału okazuje się, że c. k. Rząd skłania się do zezwolenia na trochę dłuższy okres amortyzacyjny dla obligacyj, wydać się mających w celu wykupna propinacyi, aniżeli okres projektowany we wspomnianym na wstępie wniosku rządowym.

Zezwalając na przedłużenie okresu amortyzacyjnego po za rok 1910. skłonił się także c. k. Rząd do zezwolenia na pobór opłat krajowych po roku 1910. w takiej wysokości i na tak długo, jak to potrzebnem będzie na zupełne umorzenie pozostających jeszcze wówczas w obiegu obligacyj.

Wprawdzie to przedłużenie okresu umorzenia ograniczył c. k. Rząd do 4 lat, tak, iż cały okres miałby wynosić tylko 25 lat, w miejsce proponowanego we wspomnianym zeszłorocznym wniosku rządowym 20-letniego okresu.

Jednak i to ustępstwo ułatwia już znacznie przeprowadzenie wykupna.

Zeszłoroczny bowiem wniosek rządowy, projektując emisję obligacyj z 20 letnim okresem umorzenia, stawiał alternatywę:

albo przyjąć ten krótki okres, w którym umorzenie obligacyj, choćby tylko w proponowanej przez Rząd sumie 57,700.000 zł., byłoby bez dopłaty z funduszu krajowego niemożliwem, gdyż dochody funduszu propinacyjnego, zdaniem komisji, nie mogłyby pokryć potrzeb tego funduszu na oprocentowanie i umorzenie obligacyj;

albo obniżyć sumę kapitału wynagrodzenia, zastosowując ją do środków, jakimi fundusz propinacyjny corocznie mógłby rozporządzać.

Sejm nie mógł się zdecydować na pierwszą alternatywę, nie chcąc narażać funduszu krajowego na nowe ciężary.

Druga alternatywa była także niemożliwą do przyjęcia, gdyż nawet sumę 57,700.000 zł. w 4% obligacjach uważano powszechnie jako o wiele niedostateczną do sprawiedliwego wynagrodzenia uprawnionych, zatem o obniżeniu tej sumy, celem zastosowania jej do przypuszczalnych dochodów funduszu propinacyjnego, nie mogło nawet być mowy.

Z sytuacji, stworzonej zeszłorocznym wnioskiem rządowym, nie było zatem innego wyjścia, jak odesłanie tego wniosku do Wydziału krajowego w celu przeprowadzenia nowych rokowań.

Obecnie, gdy rokowania te przynajmniej częściowo do pożądanego rezultatu doprowadziły, jest wykupno propinacyi o tyle ułatwionem, że w ramach 25 letniego okresu umorzenia można z mniejszą ratą amortyzacyjną umorzyć kapitał wynagrodzenia przewyższający sumę, proponowaną we wniosku rządowym. Jest zatem możliwość wynagrodzenia uprawnionych w sposób sprawiedliwszy, aniżeli to mogłoby nastąpić w granicach zakreślonych zeszłorocznym wnioskiem rządowym.

Przyzwolenie rządu na pobór opłat krajowych po roku 1910 w wysokości potrzebnej na umorzenie reszty kapitału wynagrodzenia — uchyła prawie całkiem ryzyko, wynikające z przyjęcia przez kraj gwarancji za obligacje wydać się mające.

Zaszyły też okoliczności, które przemawiają stanowczo za rychłym zakończeniem tej sprawy.

Mianowicie usposobienie europejskiego targu pieniężnego, na który przy podobnie znacznych emisyjach konieczne reflektować należy, gdyż w kraju i funduszami krajowemi emisya taka nie da się przeprowadzić, — zmieniło się od niedawna nader korzystnie, — a wiadomo, jak długo ta zmiana się utrzyma.

Słusznie przeto twierdzi Wydział krajowy, że gdybyśmy z tej sytuacji nie skorzystali, mogłaby ta do podobnych operacji finansowych tak odpowiednia chwila minąć bezpowrotnie.

Skoro bowiem prawo propinacyi w r. 1910. gaśnie, mógłby kraj, w razie dalszej zwłoki w załatwieniu stanowczem tej sprawy, po upływie paru lat znaleźć się w tem położeniu, że choćby nawet finansowa sytuacja sprzyjała, to jednak, w obec bardzo skróconego już okresu trwania prawa propinacyi, wykupno tego prawa pod warunkami obecnie jeszcze możliwymi, byłoby w przyszłości już wręcz niewykonalnem.

Niemożna też pominąć milczeniem, że uchwalona w roku ubiegłym ustawa o tymczasowem przelaniu jednego miliona z subwencji rządowej do funduszu propinacyjnego — sankcyi Najwyższej nie utrzymała, a według udzielonych komisji informacji — niemogłaby także podobna ustawa, przekazująca do funduszu propinacyjnego stale ową subwencję rządową, spodziewać się sankcyonowania.

Chcąc zatem rozporządzić tą subwencją 1 miliona nie może Sejm użyć tej sumy inaczej, jak na zasilenie nią funduszu przeznaczzonego na wykupno prawa propinacyi, albo też rozdzielać tę sumę corocznie między uprawnionych; ten ostatni zaś sposób użycia rzeczonyj subwencji, gdyby nawet był wykonalnym, spowodowałby rozdrobnienie rzeczonyj 1 milionowej bonifikacyi na nieznaczne kwoty, których coroczne obliczanie i asygnowanie przedstawiałoby prawie niedające się przewyżyć trudności.

Komisya uznała zatem jednomyślnie, że ze względu na przytoczone tu okoliczności, tudzież na wspomniane ułatwienia operacyi wykupna, przez c. k. Rząd w zasadzie już przy-

zwołone, należy, zgodnie z zapatrywaniem Wydziału krajowego, do stanowczego załatwienia sprawy wykupna propinacyi bezzwłocznie przystąpić.

Przystępując do szczegółowego rozpatrzenia wniosku Wydziału krajowego, uważała komisya propinacyjna za niezbędne zbadać przedewszystkiem wartość pieniężną praw, zapewnionych właścicielom propinacyi ustawą krajową z dnia 30. Grudnia 1875. Prawa te są następujące:

1. Prawo do udziału w funduszu propinacyjnym, zebrany już z dochodów, przeznaczonych dla tego funduszu ustawą krajową z r. 1875., który to fundusz, włącznie z udziałem w subwencji państwowej, przyznanej ustawą z dnia 20. Czerwca 1888., wynosić będzie z dniem 1. Stycznia 1890. około 5,200.000 zł.

2. Prawo do udziału w dochodach funduszu propinacyjnego, mianowicie w dochodach z opłat szynkarskich, wpływających do tego funduszu na mocy ustawy z r. 1875. — Przyjmując przeciętny roczny dochód tego funduszu z rzeczonych opłat w sumie 220.000 zł. a mając do obliczenia wartość tego dochodu, na lat 21 zapewnionego, z dniem 1. Stycznia 1890. i przyjmując do tego obliczenia stopę procentową $4\frac{1}{2}\%$ jako obecnym stosunkom krajowym odpowiednią, dochodzimy do tego rezultatu, że obecna t. j. z dniem 1. Stycznia 1890 obliczona wartość tej 21 letniej renty z procentem składanym $4\frac{1}{2}\%$ — równa się jednorocznej rencie, pomnożonej przez $13\frac{79}{100}$. — Wynika zatem z tego rachunku suma 3,033.800 zł.

3. Prawo do pobierania dochodów z propinacyi po koniec r. 1910 t. j. przez lat 21. — Dochody te w całym kraju, według dat przyjętych do wymiaru podatku dochodowego na rok 1887. — z potrąceniem 16% na podatki z dodatkami, wynosiły sumę ogólną 2,987.000 zł. — która to cyfra jest bardzo zbliżona do cyfry przeciętnej z ostatnich trzech lat.

Obliczając wartość tej 21 letniej renty według zasad ad 2 przytoczonych, t. j. pomnażając jednoroczną rentę 2,987.000 zł. przez cyfrę $13\frac{79}{100}$ otrzymamy sumę 41,189.730 zł.

4. Prawo do jednego realnego szynku, po upływie okresu ustawą z r. 1875. wyznaczonego, t. j. po roku 1910.

Wartość tego prawa nie da się ściśle oznaczyć, ponieważ dopiero po upływie 21 lat prawo to ma wejść w życie. — Nadto wartość tego prawa jest względna, a mianowicie większą tam, gdzie prawdopodobnie po roku 1910 mógłby ze względów policyjnych istnieć tylko jeden szynk, mniejszą zaś jest wartość tego prawa w miejscowościach, gdzie po r. 1910 istnienie równoczesne kilku szynków będzie prawdopodobnie dopuszczalnem.

Komisya mniema, że przy słusznem uwzględnieniu faktycznych stosunków przyjąć trzeba, iż wartość obecna tego prawa równa się $2\frac{1}{2}$ razowemu dochodowi; biorąc za podstawę ogólny czysty dochód 3,090.000 zł. wykazany orzeczeniami z r. 1875. przedstawia się wartość tego prawa z dniem 1. Stycznia 1890 w sumie 7,725.000 zł.

Suma wymienionych tu cyfr przedstawia zaokrągloną cyfrę 57,000.000 zł.
którą przyjąć można jako obliczoną z dniem 1. Stycznia 1890. ogólną wartość pieniężną praw. zapewnionych właścicielom propinacyi ustawą z r. 1875.

Mając to ogólne odszkodowanie wypłacić w 4% obligacjach, dodać trzeba do sumy powyżej obliczonej	57,000.000 „
jeszcze 10% tej sumy czyli ,	5,700.000 „
z czego wynika suma łączna	<u>62,700.000 zł.</u>

w 4% obligacjach, jako słuszne odszkodowanie ogółowi uprawnionych za wykupno praw powyżej wyszczególnionych z dniem 1. Stycznia 1890. należne.

Przechodząc do zbadania kwestyi, jakimi środkami rozporządzać będzie krajowy fundusz propinacyjny, w razie przeniesienia prawa propinacyi na kraj, komisya przyszła do następujących wyników:

Dochód z prawa propinacyi bez potrącenia podatków wynosił w roku 1887. według dat przyjętych do obliczenia podatku sumę 3,555.952 zł.

Od tej sumy potrącić należy przewidywany z powodu zaprowadzenia państwowego podatku spirytusowego ubytek w dochodach, który jakkolwiek z całą ścisłością obliczyć się nie da, to jednak zdaniem komisji przyjętym być musi w tej wysokości, która służyła za podstawę przy oznaczeniu wysokości subwencji państwowej, ustawą z 20. Czerwca 1888. przyznanej. Subwencya ta wynosi, jak wiadomo, 1 milion zł., udział prawdopodobny miast w tym milionie wynosi około 125.000 zł., zostaje zatem jako udział prawdopodobny innych uprawnionych 875.000 zł. Zdaniem komisji należy zatem jako przypuszczalną sumę ubytku w dochodach propinacyjnych przyjąć tę cyfrę	875.000 „
w obec czego dochód z prawa propinacyi, przypaść mający funduszowi propinacyjnemu, obniża się do sumy	2,680 952 zł.
od której to sumy należy jeszcze potrącić na podatek 16%, czyli kwotę	428.952 „
pozostaje czysty dochód	<u>2,252.000 zł.</u>

Należy jednak uwzględnić, że zachodzą także okoliczności, które uzasadniają, według wszelkiego prawdopodobieństwa, możność podniesienia tego dochodu w ciągu 21 letniego okresu. Przedewszystkiem reflektować trzeba na wzrost ludności, który w tak długim stosunkowo okresie przedstawia znaczny i w skutkach swoich doniosły czynnik podniesienia rzeczonożo dochođu; dalej zasługuje także na uwagę dana administracyi funduszu propinacyjnego możność wydzierżawiania poszczególnych propinacyj grupami, i osiągnięcia wyższego dochodu w takich wypadkach, gdzie z wzajemnej konkurencyi dwóch sąsiednich propinacyj okazywało się dotychczas obniżenie dochodu. Nie jest także wykluczoną możliwością, że w wypadkach, gdzie dotychczas wydzierżawiano propinacyę łącznie z innymi przedmiotami, z wydzierżawienia samej tylko propinacyi osiągniętym zostanie wyższy dochód, aniżeli ten, który zawarty był w łącznym dochodzie z dzierżawy propinacyi i innych przedmiotów. Są też wypadki, że z powodu osobistych stosunków właściciela propinacya była nieodpowiednio wydzierżawioną, a przy jej wydzierżawieniu w administracyi funduszu propinacyjnego wyższy czynsz będzie osiągnięty.

Uwzględniając te wszystkie okoliczności — sądzi komisya, że można podniesienie przypuszczalne dochodów propinacyjnych w ciągu 21 letniej administracji przyjąć na 17% wykazanego powyżej dochodu, zatem w cyfrze 382.040 zł.

Następnie doliczyć należy do spodziewanych dochodów udział funduszu propinacyjnego w państwowej subwencji 1 miliona z kwotą 875.000 „

Z opłat szynkarskich i innych drobnych dochodów funduszu propinacyjnego można przyjąć przeciętny dochód roczny 220.000 „

Ze względu, że należitości funduszowi propinacyjnemu przypadające wpływać będą z góry, a należitość za kupony i wylosowane obligacje płatna jest z dołu, rozporządzać będzie fundusz propinacyjny znacznym zasobem gotówki, można zatem z lokacyi tej gotówki, choćby na bardzo umiarkowany procent, osiągnąć corocznie około 40.000 „

Wreszcie nadmienić wypada, że zastrzegając sobie, obok losowania obligacyj, także prawo wycofywania ich z obiegu w drodze wykupna, może fundusz propinacyjny, ze względu na dyferencję między kursową wartością tych obligacyj a wartością ich nominalną, przez wykupno obligacyj zaoszczędzić co roku 30.000 „

przyczem zauważyć trzeba, że w miarę, jak ku końcowi okresu amortyzacyjnego podnosić się będzie kurs tych papierów, w skutek zwiększającej się z każdym rokiem szansy wylosowania, zwiększać się będzie także corocznie kwota na amortyzację kapitału przeznaczona, zatem może być zwiększoną ilość obligacyj w drodze wykupna wycofywanych, bez pomniejszenia ilości obligacji wylosowanych, w skutek czego preliminowana z tego tytułu w dochodach kwota 30.000 zł. okazuje się jako wcale nie przesadna.

Suma przeto dochodów funduszu propinacyjnego wynosiłaby według powyższego obliczenia 3,799.840 „

Zważywszy, że fundusz rezerwowy, który ma być utworzony z obecnego funduszu propinacyjnego, pomnożonego subwencją państwową za rok 1888 i 1889 i dochodzącego w ten sposób z dniem 1. Stycznia 1890 do sumy 5,200.000 zł. — a suma ta, oprocentowana po 4½%, przynosić będzie rocznego dochodu 234.000 zł. — okazuje się możność użycia części dochodów funduszu rezerwowego na uzupełnienie kwoty, potrzebnej na oprocentowanie i amortyzację kapitału, który do przeprowadzenia wykupna jest potrzebny.

Ponieważ koszta administracji, które z odsetek funduszu rezerwowego mają być pokryte, nie przeniosą kwoty 70.000 zł. rocznie, przeto przeznaczając z tychże odsetek na uzupełnienie funduszu amortyzacyjnego kwotę 100.000 zł. — pozostałoby jeszcze 64.000 zł. rocznie na stałe zwiększenie funduszu rezerwowego.

Z tych powodów mniema komisya, że z odsetek funduszu rezerwowego możnaby corocznie kwotę 100.000 „
przeznaczyć na oprocentowanie i amortyzację kapitału wynagrodzenia, w skutek czego suma, którą fundusz propinacyjny na oprocentowanie i umorzenie obligacyj mógłby rozporządzać, podnosi się do cyfry 3,899.840 „

Komisya propinacyjna przyszła do przekonania, że ogólną sumę wynagrodzenia należy limitować w ustawie, a granicą nieprzekraczalną tej sumy są przedewszystkiem środki, jakimi fundusz propinacyjny rozporządzać będzie, tak aby kraj, który przyjmuje gwarancję za oprocentowa-

nie i umorzenie obligacyi, był na wszelki wypadek zabezpieczony, że z tytułu tej gwarancyi nigdy fundusz krajowy do żadnych ofiar pociągniętym nie będzie.

Ta ogólna suma wynagrodzenia, w myśl na wstępie przytoczonej uchwały sejmowej, powinna być wystarczająca na słuszne wynagrodzenie uprawnionych.

Amortyzacya zaś tej sumy nastąpić powinna w okresie czasu, na który c. k. Rząd się zgodzi, — inaczej bowiem niemożnaby liczyć na sankcyonowanie dotyczącej ustawy.

Komisya propinacyjna, oznaczywszy sumę 62,700.000 zł. w 4% obligacyach jako słuszne lecz umiarkowane wynagrodzenie, należne ogółowi uprawnionych, a przyszedłszy do przekonania, że fundusz propinacyjny rozporządzać będzie corocznym dochodem 3,899.840 zł. — przystąpiła do obliczenia, czyli w granicach 25-letniego okresu amortyzacyjnego możliwym jest umorzenie sumy 62,700.000 zł. w 4% obligacyach za pomocą rocznej kwoty 3,899.840 zł. w. a.

Przeprowadzone na tych podstawach obliczenie wykazuje, że suma 62,700.000 zł. w 4% obligach nie da się umorzyć roczną kwotą 3,899.840 zł, w przeciągu 25 lat.

Rentą bowiem 3,899.840 zł. można dopiero w okresie 26 lat zamortyzować 4% kapitał w sumie 62,678.000 zł. — czyli w zaokrągleniu 62,700.000 zł.

Komisya propinacyjna postanowiła zatem zaproponować Wysokiej Izbie przeprowadzenie wykupna propinacyi kapitałem 62,700.000 zł, w 4% obligach, umorzyć się mających w okresie 26 lat.

Okres ten jest o jeden rok dłuższy od okresu proponowanego przez Wydział krajowy, a przez c. k. Rząd w zasadzie już przyzwolonego, — lecz komisya mniema, że z powodu tak drobnej różnicy nie powinienby c. k. Rząd stawiać trudności ostatecznemu tej sprawy załatwieniu.

Pod względem zarządu prawem propinacyi i funduszem propinacyjnym, uznała komisya, zgodnie z wnioskiem Wydziału, poruczenie tej czynności c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego, pod przewodnictwem c. k. Namiestnika, jako całkiem odpowiednie.

W ten sposób bowiem administracya funduszu propinacyjnego będzie mieć, przy sprawowaniu zarządu prawa propinacyi, organa wykonawcze w całym kraju.

Ważnym jest też wzgląd, że korzystnym jest dla prawidłowego zarządu prawem propinacyi, jeżeli w tych samych rękach spoczywa ten zarząd, które dysponować mogą udzielaniem koncessyi szynkarskich.

Przyczyni się także ten sposób administracyi bardzo znacznie do ułatwienia emisyyi obligacyj propinacyjnych, które niewątpliwie pod korzystniejszymi warunkami będą mogły być spieniężone, jeżeli wydawać je będzie c. k. Dyrekcyja galicyjskiego funduszu propinacyjnego, aniżeli w takim razie, gdyby je miał wydawać Wydział krajowy jako Dyrekcyja tegoż funduszu.

Jakkolwiek nie mamy zapewnienia, że c. k. Rząd na ten sposób administracyi się zgodzi, to jednak, zdaniem komisyyi, należy spodziewać się, że w interesie ile możności pomyślnego załatwienia sprawy wykupna — zechce c. k. Rząd na taki sposób urządzenia administracyi zezwolić.

Co do zarządu prawem propinacyi, przechodzącym na kraj, względnie na krajowy fundusz propinacyjny, uznała komisya proponowany przez Wydział krajowy sposób postępowania jako odpowiedni, a mianowicie uznała jako właściwe, aby udzielane były licencye propinacyjne

na wyszynk napojów propinacyjnych na poszczególnych terytoryach, dalej by wydzierżawiano propinację w drodze licytacji, a wreszcie, by w wypadkach wyjątkowych mógł zarząd i własnych ustanowić szynkarzy.

Przy obradach szczegółowych nad dotyczącym ustępem projektu ustawy oświadczył na wezwanie posła Abrahamowicza członek Wydziału krajowego poseł Wereszczyński, jako referent tej sprawy w Wydziale krajowym, że do uzyskania licencji propinacyjnych powinni być w pierwszym rzędzie powołani obecni właściciele prawa propinacji, i to bez ogłaszania konkurencji, tudzież że wydzierżawianie propinacji okręgami stoi na ostatnim planie i jest prawie niedopuszczalne.

Komisya przyjęła powyższe oświadczenie członka Wydziału krajowego posła Wereszczyńskiego do wiadomości i na żądanie kilku członków komisji zapisano to oświadczenie w protokole obrad komisji.

Wniosek posła Romanowicza, aby miastom, nieposiadającym wyłącznego prawa propinacji, lecz wykonującym to prawo wspólnie z innymi uprawnionymi, ułatwionem zostało spłacenie współuprawnionych, tak aby następnie te miasta, nabywszy już wyłączne prawo propinacji na całym swoim terytoryum, zaliczone być mogły do kategorii miast, w których prawo propinacji zostanie utrzymanem po koniec roku 1910, nie został przyjęty w komisji. Wnioskodawca zastrzegł sobie postawienie tego wniosku w Izbie.

Pod względem sposobu rozdziału kapitału wynagrodzenia między uprawnionych, objawiła się już w komisji największa różnica zdań.

Wniosek Wydziału krajowego, aby część funduszu wynagrodzenia rozdzielić na podstawie orzeczeń w myśl ustawy z r. 1875 wydanych, a reszta na podstawie fasyj z r. 1887, nie został przyjęty.

Zarzucono mianowicie przeciw temu sposobowi rozdziału wynagrodzenia, że dochód wykazany fasyą z r. 1887 mógł przypadkowo być właśnie w tym jednym roku niepomierne podwyższony, a to skutkiem wyjątkowych a przemijających stosunków, że zatem jednoroczny dochód podstawą do wymiaru słusznego wynagrodzenia być nie może.

Podnoszono też w komisji, że w ogóle nie można przyjąć fasyj podatkowych jako ostateczną i nieodwołalną miarę dochodu, faktycznie pobieranego, a to już z powodu bardzo często zachodzącej kumulacji dzierżawy prawa propinacji z dzierżawą innych przedmiotów, jak młynów, gruntów ornych, pastwisk i t. p. — tudzież dlatego, że gdyby istotnie fasya taka była niedokładną — niepodobna z tego powodu odmawiać uprawnionemu słusznego wynagrodzenia. Są też możliwe wypadki, że np. z powodu inwestycji, które według odnośnych przepisów od dochodu fasonowaniu podlegającego potrącone być mogą, dochód fasonowany może być niższy, aniżeli dochód faktycznie pobierany. Uznała zatem komisya, że jeżeli w ustawie z r. 1875 dopuszczono możliwość przeprowadzenia dochodzeń w celu wykazania, że dochód fasyą objęty rzeczywistości nie odpowiada — to należy i w ustawie obecnie projektowanej umożliwić dochodzenia w myśl §. 11. ustawy z roku 1875 celem sprawdzenia rzeczywistego dochodu z wykupić się mającego prawa propinacji.

Ostatecznie zgodziła się większość komisji na to, że w obec bardzo znacznych różnic, zachodzących między dochodem, oznaczonym w orzeczeniach na podstawie ustawy z r. 1875, a dochodem teraz faktycznie pobieranym, niemożna przyjąć dawnych orzeczeń w myśl ustawy z roku 1875 za wyłączną podstawę do rozdziału wynagrodzenia, — że jednak z obawy zbyt długiej zwłoki w stanowczem tej sprawy załatwieniu, niepodobna także przeprowadzać nowych

dochodzeń co do wszystkich praw propinacyi, dla dokładnego sprawdzenia obecnego dochodu propinacyjnego w całym kraju.

Większość komisji postanowiła zatem pójść drogą pośrednią, aby na tej drodze zbliżyć się ile możności do jak najsprawiedliwszego rozdziału wynagrodzenia, a uniknąć tych niedogodności, które musiałyby wyniknąć z zarządzonego w całym kraju ponownego dochodzenia co do wysokości faktycznych dochodów propinacyjnych, a mianowicie by uniknąć bardzo znacznej już w takim razie zwłoki w przyznaniu poszczególnych kwot wynagrodzenia uprawnionym, którzy z dniem 1. Stycznia 1890 tracą posiadanie prawa propinacyi, a tem samem mają prawo żądać, aby z tymże dniem 1. Stycznia 1890 otrzymać mogli wynagrodzenie.

Większość komisji przyjęła zatem jako podstawę do rozdziału wynagrodzenia dochód wykazany orzeczeniami, w myśl ustawy z r. 1875 wydanemi, zastrzegając jednak dla tych uprawnionych, których dochód faktyczny w ostatniem trzyleciu jest przynajmniej o 10% wyższy, aniżeli dochód orzeczeniem w myśl ustawy z r. 1875 wykazany, prawo wniesienia reklamacyi, w celu uzyskania nowego orzeczenia, oznaczającego dochód obecny, a mającego służyć za podstawę wymiaru wynagrodzenia w miejsce dawnego orzeczenia w myśl ustawy z r. 1875 wydanego.

Komisya nie może twierdzić, że takie postępowanie doprowadzi do wymierzenia absolutnej sprawiedliwości przy rozdziale wynagrodzenia, lecz mniema, że w danych stosunkach musimy tem się zadowolnić, iż przyjmiemy taki sposób rozdziału wynagrodzenia, który do zupełnie sprawiedliwego rozdziału jest możliwie jak najwięcej zbliżonym. Jest bowiem niezbędnem dążyć ile możności do szybkiego zakończenia tej sprawy, a w obec tej konieczności niepodobna jest dochodzenia w celu zupełnie dokładnego zbadania obecnej przeciętnej renty z propinacyi rozciągać na całe lata, owszem, trzeba ograniczyć te dochodzenia do takich rozmiarów, aby wypłata wynagrodzenia już z dniem 1. Stycznia 1890 była możliwą.

Sądzi też większość komisji, że z uwzględnieniem wszystkich okoliczności, sposób rozdziału wynagrodzenia przez komisję proponowany, t. j. na podstawie orzeczeń z r. 1875 z zastrzeżeniem reklamacyi, najwięcej jeszcze wskazanym powyżej wymogom odpowiada.

Wprawdzie i ten sposób rozdziału nie zadowolni wszystkich, lecz zdaniem naszym inne sposoby rozdziału, w komisji proponowane, które niezawodnie przy dyskusyi szczegółowej w Izbie stawiane będą, jeszcze mniej zbliżają się do całkiem sprawiedliwego wymiaru wynagrodzenia, aniżeli ten sposób, który uzyskał ostatecznie głosy większości członków komisji.

W tem przekonaniu przedkładamy Wysokiemu Sejmowi projekt ustawy o wykupnie prawa propinacyi — z wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy ten projekt uchwalić.

We Lwowie 21. Stycznia 1889.

Zastępca przewodniczącego:
Sanguszko w. r.

Sprawozdawca:
Skalkowski w. r.

Projekt sejmowej komisji propinacyjnej.

Uwaga. Sprawozdanie komisji w tym przedmiocie będzie dodatkowo przedłożone.

L. s. 1.148.

U s t a w a

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zmieniająca postanowienia ustawy krajowej z dnia 30. Grudnia 1875 Nr. 55. Dz. ust. i rozp. kraj. z r. 1877
o zniesieniu prawa propinacyi.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam co następuje:

Art. I.

Postanowienia §§. 3., 4., 5., 19., 24., 25., 38., 39., 40. i 41. ustawy krajowej z dnia 30. Grudnia 1875 zostają uchylone, a w ich miejsce obowiązywać mają następujące postanowienia:

§. 1.

Prawo wyszynku i sprzedaży napojów propinacyjnych pozostaje w całej swej wyłączności i rozciągłości w posiadaniu uprawnionych jeszcze do końca roku 1889.

Po upływie tego terminu przechodzi to prawo na kraj, względnie na krajowy fundusz propinacyjny.

Po upływie roku 1910 prawo to ustaje zupełnie i raz na zawsze.

§. 2.

Właściciele prawa propinacyi otrzymają za odjęcie im tego prawa wynagrodzenie, które będzie im wypłacone przez c. k. Dyrekcyę galicyjskiego funduszu propinacyjnego w 4°/_o przez kraj poręczonych, najpóźniej w przeciągu 26 lat od dnia

1. Stycznia 1890 umorzyć się mających obligacyach.

Obligacye te będą wydane z kuponami od dnia 1. Stycznia 1890 bieżącemi.

§. 3.

Do zarządu funduszem propinacyjnym i prawem propinacyi, tudzież do oznaczenia wynagrodzenia, każdemu z uprawnionych w myśl postanowień tej ustawy przypadającego, ustanowioną będzie osobna władza, pod nazwą: „C. k. Dyrekcyja galicyjskiego funduszu propinacyjnego“.

§. 4.

C. k. Dyrekcyja galicyjskiego funduszu propinacyjnego składa się z c. k. Namiestnika — lub mianowanego przez niego zastępcy, jako przewodniczącego; z siedmiu członków a mianowicie:

z dwóch członków, delegowanych przez Wydział krajowy;

z dwóch członków, powołanych przez c. k. Namiestnika, na przedstawienie Wydziału krajowego, z pośród właścicieli dóbr, z którymi prawo propinacyi dotychczas było połączone;

z dwóch członków mianowanych przez c. k. Namiestnika, z jednego radcy wyższego Sądu krajowego we Lwowie, którego oznaczy Prezydent tego sądu.

Członkowie Dyrekcyi będą mieć zastępców, w ten sam sposób powołanych.

§. 5.

C. k. Dyrekcyja galicyjskiego funduszu propinacyjnego upoważnioną zostaje do wydania imieniem funduszu propinacyjnego 4% obligacyj przez kraj poręczonych w ogólnej sumie 62,700.000 zł. w. a.

§. 6.

Właściciele prawa propinacyi otrzymają z funduszu w §. 5. wymienionego wynagrodzenie, w miarę czystego dochodu z prawa propinacyi, oznaczonego prawomocnemi orzeczeniami krajowej komisji propinacyjnej w myśl ustawy z dnia 30. Grudnia 1875 Nr. 55. dz. ust. kr. z r. 1877, albo też oznaczonego orzeczeniami c. k.

Dyrekcji funduszu propinacyjnego, które wydane zostaną na podstawie niniejszej ustawy.

§. 7.

Ci właściciele prawa propinacyi, których czysty przeciętny dochód roczny z tego prawa na podstawie dochodu w latach 1885, 1886 i 1887, faktycznie pobieranego obliczony, był przynajmniej 10% wyższy, aniżeli czysty dochód przyznany orzeczeniem w myśl ustawy z 30. Grudnia 1875 wydanem, mają prawo w przeciągu 30 dni od dnia wejścia w życie tej ustawy wniesić do c. k. Dyrekcji funduszu propinacyjnego reklamacye i zażądać, aby podwyższenie ich dochodu sprawdzonem zostało.

Termin ten 30-dniowy do wniesienia reklamacyi jest nieprzekraczalny, a po upływie tego terminu wniesione reklamacye c. k. Dyrekcyi funduszu propinacyjnego jako spóźnione z urzędu odrzuci.

Reklamacye zawierać mają dokładne oznaczenie tego prawa propinacyi, którego dochód ma być sprawdzony; przedłożenie w podaniu reklamacyjnem dokumentów, stwierdzających podwyższenie dochodu, nie jest wymaganem.

§. 8.

C. k. Dyrekcyi funduszu propinacyjnego zarządzi zbadanie faktycznego czystego dochodu z prawa propinacyi we wszystkich wypadkach, w których reklamacye przed upływem 30-dniowego terminu wniesione zostały.

§. 9.

Jeżeli właściciel prawa propinacyi na terminie do przeprowadzenia dochodzeń wyznaczonym, pomimo doręczonego mu wezwania osobiście lub przez pełnomocnika nie stanie, i niemożności stawienia się w sposób wiarogodny nie usprawiedliwi, — uważanym będzie za odstępującego od reklamacyi.

§. 10.

Odroczenie terminu do przeprowadzenia dochodzeń tylko z ważnych powodów dozwolonem być może, a to na czas nieprzekraczający 14 dni.

§. 11.

Właściciel prawa propinacyi obowiązany jest wszelkie dowody, na które przy dochodzeniu powołać się zamierza, na wyznaczonym terminie przedstawić, a mianowicie dotyczące dokumenta przedłożyć, świadków zaś z sobą przyprowadzić.

§. 12.

Postępowanie przy dochodzeniach wdrożonych w skutek reklamacyj odbędzie się w myśl §§. 11 i 12 ustawy z dnia 30. Grudnia 1875.

§. 13.

C. k. Dyrekcyja funduszu propinacyjnego zbada akta dochodzeń, zarządzi w razie istotnych braków w dochodzeniu uzupełnienie tegoż i wyda orzeczenie o czystym dochodzie z prawa propinacyi, które służyć będzie za podstawę wymiaru wynagrodzenia, w miejsce orzeczenia wydanego przez c. k. krajową komisję propinacyjną, na podstawie ustawy z dnia 30. Grudnia 1875.

§. 14.

W takich jednak wypadkach, w których czysty przeciętny dochód roczny, obliczony na podstawie dochodzeń, zarządzonych w skutek wniesionej reklamacyi, nie jest przynajmniej o 10% wyższy od kwoty, oznaczonej orzeczeniem wydanem w myśl ustawy z dnia 30. Grudnia 1875, c. k. Dyrekcyja funduszu propinacyjnego nie przystąpi do wydania nowego orzeczenia o czystym dochodzie z prawa propinacyi, lecz zawiadomi właściciela, że w myśl §. 7 niniejszej ustawy reklamacya jego nie jest prawnie uzasadnioną, że zatem za podstawę do wymiaru wynagrodzenia temuż właścicielowi przypadającego przyjęty będzie czysty dochód oznaczony orzeczeniem w myśl ustawy z dnia 30. Grudnia 1875 wydanem.

§. 15.

Ci właściciele prawa propinacyi, dla których oznaczono tylko czysty dochód z prawa propinacyi orzeczeniami krajowej komisji propinacyjnej w myśl ustawy z dnia 30. grudnia 1875. a nie zastrzeżono im rzeczowego prawa do

jednego szynku, otrzymają wynagrodzenie, obliczone według postanowień tej ustawy, jednak obniżone o tę kwotę, którą w każdym poszczególnym wypadku oznaczy c. k. Dyrekcyja funduszu propinacyjnego jako ekwiwalent nieprzyznanego prawa utrzymywania jednego szynku.

§. 16.

Właścicielom prawa propinacyi, którym prawomocnymi orzeczeniami krajowej komisji propinacyjnej w myśl ustawy z dnia 30. Grudnia 1875 dz. u. kr. Nr. 55 ex 1877 przyznano jedynie prawo do szynku wieczystego, dla których zaś nie ustanowiono czystego dochodu z prawa propinacyi, wypłaconem zostanie wynagrodzenie za zniesienie przyznanego im prawa do wieczystego szynku.

Właścicielom majątności tabularnych, którym orzeczeniami c. k. krajowej komisji propinacyjnej nie przyznano prawa rzeczowego do jednego szynku, ani też nie oznaczono dla nich czystego dochodu z prawa propinacyi, może być przyznane wynagrodzenie, jeżeli udowodnią w przeciągu 3 miesięcy od dnia wejścia w życie tej ustawy, że wykonują faktycznie prawo propinacyi.

Wysokość wynagrodzenia w wypadkach tym paragrafem objętych oznaczy c. k. Dyrekcyja funduszu propinacyjnego na podstawie przeprowadzonego oszacowania.

§. 17.

Orzeczenia c. k. Dyrekcyi funduszu propinacyjnego co do wysokości czystego dochodu z prawa propinacyi, jako podstawy do rozdziału kapitału wynagrodzenia, stają się od razu prawomocne; rekurs przeciw tym orzeczeniom jest niedopuszczalny.

§. 18.

Właściciel prawa propinacyi, który wniósł reklamacyę, ponosi kosztą dochodzenia i obowiązany jest złożyć na ich pokrycie stosowną zaliczkę.

§. 19.

Po załatwieniu wszystkich reklamacyj, przystąpi c. k. Dyrekcyja funduszu propinacyj-

nego do obliczenia kwoty wynagrodzenia, przypadającej każdemu z uprawnionych.

Wypadające z tego obliczenia kwoty poniżej 50 zł. w kapitale wynagrodzenia nie będą uwzględnione.

§. 20.

C. k. Dyrekcyja funduszu propinacyjnego poda do powszechnej wiadomości edyktem w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych podstawy cyfrowe obliczenia wynagrodzenia. Wymiar kapitału wynagrodzenia, obliczonego na tych podstawach, a przypadającego każdemu z uprawnionych, zostanie interesowanym doręczony.

Stosownie do tego wymiaru, przystąpi c. k. Dyrekcyja funduszu propinacyjnego z dniem 1. Stycznia 1890 roku do wypłaty wynagrodzenia, przyczem zastosowane będą postanowienia §§. 26., 27., 28. i 29 ustawy z dnia 30. Grudnia 1875 r. z tą zmianą, że uchwała sądu realnego, zezwalająca na wypłacenie kapitału wynagrodzenia do rąk właściciela, ma być przedłożona c. k. Dyrekcyi funduszu propinacyjnego najpóźniej do dnia 31. Grudnia 1894., w przeciwnym bowiem razie złożony zostanie kapitał wynagrodzenia do depozytu sądowego, a właścicielowi będą zaasygnowane odsetki od tego kapitału.

§. 21.

Obligacye funduszu propinacyjnego opiewać mają na okaziciela, a na kwoty okrągłe przez sto podzielne; dołączone do obligacyj kupony będą półrocznie z dołu płatne. Dla wypłacenia kwot wyrównawczych wydana będzie potrzebna ilość obligacyj po 50 zł. w. a.

Obligacye te mają być umorzone najpóźniej w przeciągu lat 26, począwszy od 1. Stycznia 1890 r. a to częścią w drodze losowania, według oznaczyć się mającego planu umorzenia, częścią zaś w drodze wykupna.

Losowanie odbywa się dwa razy w roku: z końcem Czerwca i z końcem Grudnia każdego roku; spłata wylosowanych obligacyj nastąpi z końcem półrocza po losowaniu następującego.

C. k. Dyrekcyja funduszu propinacyjnego upoważnioną jest do spieniężenia obligacyj pro-

pinacyjnych i wypłacenia uprawnionym zamiast obligacyj uzyskanej za nie gotówki — uprawnionym jednak służy prawo żądać wypłaty przyznanego im wynagrodzenia w obligacyach. Żądanie to winni zgłosić do c. k. Dyrekcyi funduszu propinacyjnego w terminie nieprzekraczalnym 30 dni od dnia ogłoszenia w dzienniku urzędowym odnośnego wezwania Dyrekcyi. W takim razie wypłata nastąpi w obligacyach niesprzedajnych (winkulowanych) do końca roku 1893.

Obligacye winkulowane będą wydane bez kuponów, z dołączeniem arkusza płatniczego na prowizyę od 1. Stycznia 1890 do końca r. 1893. należną. Przy dewinkulacyi będą do tych obligacyj dodane odpowiednie kupony.

§. 22.

Należyta spłatę zapadłych kuponów oraz wylosowanych obligacyj poręcza w pierwszym rzędzie fundusz propinacyjny i fundusz rezerwowy.

Do funduszu propinacyjnego wpływają następujące dochody:

a) dochód uzyskany przez wykonywanie prawa propinacyi w zarządzie c. k. Dyrekcyi funduszu propinacyjnego;

b) oznaczony w §§. 20—23 i 31—35 ustawy krajowej z dnia 30. Grudnia 1875 Dz. u. kr. Nr. 55 ex 1877 dochód z opłat szynkarskich, opłat za zakładanie gorzelń, browarów i miodosytni, oraz z grzywien za przekroczenia propinacyjne;

c) przyznana ustawą państwową z dnia 20. Czerwca 1888 Dz. u. p. Nr. 95 §. 2. lit. b) ze skarbu państwa roczna kwota z wyłączeniem udziału przypadającego miastom, które na swoich obszarach gminnych wykonywują wyłączne prawo propinacyi, od dnia 1. Stycznia 1890 r.;

d) dochody z opłat szynkarskich lub jakichkolwiek innych opłat krajowych, których pobór po roku 1910 postanowi Sejm osobną ustawą w takiej wysokości i na tak długo, w jakiej wysokości i na jak długo dochody z tych opłat będą potrzebne aż do zupełnego umorzenia wydanych obligacyj, na umorzenie tychże, na kaźdoczesną wypłatę kuponów i zupełne pokrycie kosztów administracyi funduszu propinacyjnego,

w żadnym jednak wypadku na powyższy cel nie mogą być nakładane dodatki do podatków bezpośrednich;

e) do funduszu propinacyjnego będą wcielane także ewentualne nadwyżki tego funduszu, pozostające po pokryciu rat amortyzacyjnych wraz z kuponem.

Opłaty w tym §. pod lit. d) wymienione nie będą mogły być nakładane w miastach, które nie mają udziału w funduszu wynagrodzenia, ustanowionym w §. 5. tej ustawy.

§. 23.

Z uzbieranego do dnia 1. Stycznia 1890 w myśl ustawy z dnia 30. Grudnia 1875 Dz. u. kr. Nr. 55 ex 1877 ogólnego funduszu propinacyjnego, tudzież z przyznanej ustawą państwową z dnia 20. Czerwca 1888 Dz. u. p. Nr. 95 §. 2. lit. b) ze skarbu państwa kwoty za lata 1888 i 1889 z wyłączeniem udziału, przypadającego miastom, które na swoich obszarach gminnych wykonywują wyłączne prawo propinacji, utworzony zostanie fundusz rezerwowy. Przychód i majątek zarodowy tego funduszu mają następujące przeznaczenie:

a) Z przychodów pokrywane być mają przede wszystkim koszta administracji i niedobory funduszu propinacyjnego, pozostała zaś reszta użyta zostanie na pomnożenie majątku zarodowego.

b) Majątek zarodowy tego funduszu przeznaczony jest w ciągu całego peryodu amortyzacyjnego na pokrycie ewentualnych niedoborów corocznego dochodu funduszu propinacyjnego.

c) O ile fundusz rezerwowy nie będzie na ten ostatni cel użyty, zostanie po upływie peryodu amortyzacyjnego i po zabezpieczeniu ewentualnie niepokrytych pretensyj posiadaczy obligacyj propinacyjnych, przelany do funduszu krajowego.

Fundusz rezerwowy będzie administrowany oddzielnie.

§. 24.

Należyte dopełnianie zobowiązań funduszu propinacyjnego w obec posiadaczy obligacyj tego funduszu poręcza w drugim rzędzie fundusz krajowy.

§. 25.

Zarząd prawa propinacyi, które w myśl niniejszej ustawy przechodzi na kraj, a względnie na krajowy fundusz propinacyjny, obejmuje c. k. Dyrekcya funduszu propinacyjnego (§. 3.) i sprawuje zarząd ten:

przez ustanawianie i pobieranie opłat za udzielenie pozwolenia na wyłączny wyszynk trunków propinacyjnych na terytoryach, objętych poszczególnymi uprawnieniami propinacyjnymi (*licencye propinacyjne*);

przez ustanowionych własnych szynkarzy;

lub także przez wydzierżawienie prawa propinacyi w drodze licytacji, jednakże z wyłączeniem dzierżawy ryczałtowej, cały kraj, powiaty lub okręgi sądowe obejmującej.

§. 26.

Opłaty za udzielanie pozwolenia na wyłączny wyszynk trunków propinacyjnych i czynsze dzierżawne, opłacane za wydzierżawienie prawa propinacyi (§. 25.) mają być uiszczane do c. k. urzędów podatkowych na rzecz funduszu propinacyjnego.

§. 27.

W wypadkach, w których prawo propinacyi przez dotychczasowych uprawnionych wydzierżawione zostało, przyjmuje fundusz propinacyjny zobowiązanie, iż wobec dzierżawców dopełni w zupełności umów odnośnych, o ile przedmiotem ich jest wydzierżawienie prawa propinacyi, jako takiego, i o ile prawomocnie zawarte zostały przed 1. Lipca 1888 roku, jeżeli czynsz dzierżawny co najmniej równa się czystemu dochodowi z odnośnego prawa propinacyi, oznaczonemu orzeczeniem krajowej komisji propinacyjnej, względnie orzeczeniem c. k. Dyrekcji funduszu propinacyjnego.

Natomiast w razie, gdyby czynsz dzierżawny nie osiągał tej wysokości, oraz w ogóle w wypadkach, gdyby kontrakty dzierżawne dopiero po 1. Lipca 1888 r. były zawarte, służy Dyrekcji funduszu propinacyjnego prawo decyzji według własnego uznania, czy takie przez uprawnionych zawarte kontrakty dzierżawne

mają być z dzierżawcami dalej utrzymane, lub tymże w terminie prawnym 6 miesięcy wypowiedziane.

Postanowienia te nie naruszają jednak ani służącego dzierżawcom prawa wypowiedzenia w terminie prawnym dzierżawy prawa propinacyi funduszowi propinacyjnemu, jako nowemu nabywcy tego prawa, ani służącego funduszowi propinacyjnemu wobec dzierżawców prawa żądania uiszczenia czynszu dzierżawnego za czas od 1. Stycznia 1890 roku aż do dnia, w którym gaśnie dzierżawa przez Dyrekcyę funduszu propinacyjnego lub przez dzierżawców wypowiedziana.

§. 28.

W wypadkach, w których prawo propinacyi wydzierżawione jest łącznie z innymi prawami użytkowania, jak na przykład z gruntami, karczmami, gorzelniami, browarami, młynami i t. p., Dyrekcyja funduszu propinacyjnego zbada przy udziale dotychczasowych uprawnionych i dzierżawców, jaka część całego czynszu dzierżawnego przypada za czas począwszy od 1. Stycznia 1890 na prawo propinacyi.

Jeżeli przy tem dochodzeniu nie nastąpi porozumienie, to za okres czasu, co do którego istniejący stosunek dzierżawny zostaje przez fundusz propinacyjny przyjęty, jako kwotę czynszu dzierżawnego, przypadającą za prawo propinacyi i odtąd do funduszu propinacyjnego uiszczać się mającą, przyjęty będzie ten dochód, który władza podatkowa przyjęła za podstawę wymiaru podatku dochodowego za rok 1888.

§. 29.

Dotychczasowi uprawnieni są obowiązani najpóźniej w przeciągu 14 dni po wejściu w życie tej ustawy oddać c. k. Dyrekcyi funduszu propinacyjnego do dyspozycyi wszystkie dokumenta, tyczące się dzierżawy prawa propinacyi, a względnie podać do wiadomości Dyrekcyi warunki umów ustnie zawartych. Dokumenta zostaną po zrobionym użytku urzędowym bezzwłocznie zwrócone.

Dopóki uprawniony nie uczynił zadość temu obowiązkowi lub nie wykazał niemożności przedłożenia kontraktu dzierżawnego, nie ma prawa

żądania wypłaty wynagrodzenia za zniesienie prawa propinacyi.

C. k. Dyrekcyja obowiązana jest w razie sporów między stronami przedewszystkiem dążyć do pojednania stron.

W każdym razie zastrzega się Dyrekcyi funduszu propinacyjnego wolność udania się i odesłania stron na zwykłą drogę prawa.

§. 30.

We wszystkich wypadkach, w których uprawniony otrzymał od dzierżawcy uiszczony z góry całkowicie lub częściowo czynsz dzierżawny za czas od 1. Stycznia 1890 aż do chwili, w której gaśnie dzierżawa kontraktowa, względnie, przy wypowiedzeniu kontraktu w myśl §. 27. tej ustawy, aż do chwili, w której w skutek wypowiedzenia kontrakt dzierżawny rozwiązany zostaje, dalej w wypadkach, w których czynsz dzierżawny, na powyżej wskazany okres czasu przypadający, został całkowicie lub częściowo przez osoby trzecie dla zabezpieczenia zakondykowany, lub trzecim osobom egzekucyjnie przysądzony, odnośna kwota czynszu dzierżawnego potrącona zostanie przy wypłacie kapitału wynagrodzenia, należącego się dotychczasowemu uprawnionemu.

§. 31.

C. k. Dyrekcyja funduszu propinacyjnego ułoży plan amortyzacyjny 4% obligacyj w myśl §. 5. tej ustawy wydać się mających i przedłożyć ten plan c. k. Rządowi do zatwierdzenia.

Nadto udzieli c. k. Dyrekcyja funduszu propinacyjnego każdemu z właściwych sądów realnych spis uprawnionych do wynagrodzenia ciał tabularnych, a względnie spis właścicieli prawa wyszynku propinacyjnego, z wykazaniem kapitału wynagrodzenia, jaki na każdego z uprawnionych przypada -- celem przekazania tego kapitału interesantom.

§. 32.

Wszystkie postanowienia tej ustawy zastosowane będą także do tych miast, które niewyłącznie wykonywały prawo propinacyi na swo-

ich obszarach gminnych, a dla których czysty dochód z prawa propinacyi już oznaczony został prawomocnymi orzeczeniami komisji krajowej.

Odrębne fundusze propinacyjne, które dla tych miast istnieją, przyłączone będą do ogólnego funduszu propinacyjnego, do którego wpływać będą także przychody przyznane tym odrębnym funduszom w §§. 20 do 23 i 31 do 35 ustawy krajowej z 30. Grudnia 1875. Dz. u. kr. Nr 55 ex 1877.

§. 33.

Przy wydaniu kapitału wynagrodzenia gminom uwzględnione będą także przepisy, obowiązujące co do zabezpieczenia majątku gminnego.

§. 34.

Umieszczone stosownie do §. 13 ustawy krajowej z dnia 30. Grudnia 1875 Dz. u. kr. Nr. 55 ex 1877 w wydanych już orzeczeniach krajowej komisji propinacyjnej postanowienie co do pozostawienia jednego szynku w posiadaniu dotychczasowych uprawnionych (§. 4 ustawy z 30. Grudnia 1875 Dz. u. kr. Nr. 55 ex 1877) zostaje uchylone.

Posiadaczy tych majątków, co do których uskutecznione zostały hipoteczne wpisy, wskazane w §. 18 ustawy krajowej z 30. Grudnia 1875 Dziennik ustaw krajowych Nr. 55 ex 1877, zawiadomi c. k. Dyrekcyja funduszu propinacyjnego za pomocą urzędowego obwieszczenia o zgaśnięciu przyznanego im prawa realnego. Nadto udzieli c. k. Dyrekcyja funduszu propinacyjnego właściwym Sądom hipotecznym wykazy odnośnych ciał tabularnych, z wezwaniem, aby przy każdym majątku, przy którym uskutecznione zostały wpisy hipoteczne wskazane w §. 18 ustawy krajowej z 30. Grudnia 1875 Dz. ustaw kr. Nr. 55 ex 1877, uwidoczniono w księgach hipotecznych z urzędu, że prawo propinacyi ustaje z końcem roku 1889, że właściciel tego majątku jest uprawniony do pobrania oznaczonego w niniejszej ustawie wynagrodzenia pieniężnego i że przyznane właścicielowi majątku prawo realne do jednego szynku napojów spirytusowych wygasło raz na zawsze.

§. 35.

Szczegółowa instrukcja postanowi liczbę członków c. k. Dyrekcyi funduszu propinacyjnego, obowiązanych do stałego urzędowania we Lwowie.

Stale urzędujący członkowie c. k. Dyrekcyi funduszu propinacyjnego otrzymują z zasobów funduszu propinacyjnego roczne wynagrodzenie, którego wysokość oznaczy przewodniczący Dyrekcyi funduszu propinacyjnego w porozumieniu z Wydziałem krajowym; inni członkowie c. k. Dyrekcyi funduszu propinacyjnego otrzymują zwrot kosztów z urzędowaniem połączonych.

§. 36.

Czas trwania funkcyi członków c. k. Dyrekcyi funduszu propinacyjnego i ich zastępców ustanawia się na lat sześć. — Członek Dyrekcyi powołany w miejsce ustępującego w ciągu sześćciolecia, urzędować będzie tylko do końca tego okresu.

§. 37.

C. k. Dyrekcyja funduszu propinacyjnego postanowi o liczbie osób i o wysokości płacy swoich funkcyonaryuszów.

§. 38.

Płace funkcyonaryuszów Dyrekcyi funduszu propinacyjnego i inne wydatki administracyjne pokrywane będą z dochodów funduszu rezerwowego.

§. 39.

C. k. Dyrekcyja funduszu propinacyjnego urzęduje kolegialnie.

Do powzięcia uchwały c. k. Dyrekcyi funduszu propinacyjnego potrzebna jest obecność Przewodniczącego i przynajmniej czterech członków lub ich zastępców.

Uchwały zapadają bezwzględną większością głosów.

Przewodniczący nie głosuje lecz w razie równości głosów staje się uchwałą to zdanie, do którego się Przewodniczący przychyli.

Jeżeli przy równości zdań zachodzi różnica tylko co do wysokości cyfry, Przewodniczący może przyjąć cyfrę pośrednią.

Przewodniczący c. k. Dyrekcji funduszu propinacyjnego ma prawo uchwałę tej Dyrekcji zasystować. W takim wypadku przedłożona będzie zasystowana uchwała c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych do ostatecznej decyzji.

C. k. Dyrekcya funduszu propinacyjnego podlega bezpośrednio c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych.

§. 40.

C. k. Dyrekcya funduszu propinacyjnego zarządza całym prawem propinacyjnym i funduszem propinacyjnym, przestrzega ścisłego uiszczania w terminie czynszów dzierżawnych, opłat i wszelkich innych dochodów funduszu propinacyjnego, tudzież należytej wypłaty obligacyj wylosowanych i kuponów.

C. k. Namiestnictwo wyda w porozumieniu z Wydziałem krajowym szczegółową instrukcyę określającą sposób i tok urzędowania Dyrekcji, tudzież sposób prowadzenia rachunkowości i manipulacyi.

Oddział rachunkowy c. k. Namiestnictwa sprawdza roczne zamknięcia rachunkowe i preliminarze, i kontroluje czynność biur rachunkowych c. k. Dyrekcji funduszu propinacyjnego.

§. 41.

Do zastępstwa w sprawach sądowych, dotyczących funduszu propinacyjnego, a w szczególności do prowadzenia sporów, wydawania opinij prawnych, współdziałania przy wystawianiu dokumentów, ustanowi c. k. Dyrekcya funduszu propinacyjnego *własny syndykat*.

§. 42.

Preliminarze i zamknięcia rachunkowe funduszu propinacyjnego winny być po sprawdzeniu przez Oddział rachunkowy c. k. Namiestnictwa corocznie za pośrednictwem Wydziału krajowego przedkładane Sejmowi Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Księstwem Krakowskiem.

§. 43.

Miasta, które na swoich obszarach gminnych posiadają wyłączne prawo propinacyi, po-

zostają i nadal w samoistnem wykonywaniu tego prawa do końca roku 1910.

Osobne fundusze propinacyjne, utworzone dla tych miast w myśl ustawy z dnia 30. Grudnia 1875 r. Dz. u. kr. Nr. 55 ex 1877 mają nadal istnieć, a wpływać będzie do nich oprócz przychodów, wskazanych w §§. 20. do 23. i 31. do 35. powyżej powołanej ustawy, także jeszcze oznaczyć się mający według następnych paragrafów udział w kwocie, przyznanej ustawą państwową z dnia 20. Czerwca 1888 Dz. u. p. Nr. 95, a to od chwili, gdy kwota ta zaasygnowaną zostanie ze skarbu państwa.

§. 44.

Celem oznaczenia tego udziału zarządzi c. k. Dyrekcyja funduszu propinacyjnego dochodzenie z analogicznym zastosowaniem postanowień §§. 11. do 16. ustawy z dnia 30. Grudnia 1875 Dz. u. kr. Nr. 55 ex 1877 i na podstawie dochodzenia tego wyda orzeczenia o czystym dochodzie z prawa propinacyi tych miast według przecięcia z lat 1869 do 1874, przyczem jednak ma być wyłączonym przychód uzyskany z wyszynku propinacyjnego za pomocą opłat.

Po prawomocności odnośnego orzeczenia c. k. Dyrekcyi funduszu propinacyjnego, udział każdego miasta w subwencji państwowej oznaczonym zostanie przez Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem w stosunku, jaki zachodzi między czystym dochodem z prawa propinacyi temu miastu przyznanym a sumą czystych dochodów, które dla ogółu wszystkich uprawnionych, z wyjątkiem miast w §. 43. wskazanych, orzeczeniami w myśl ustawy z dnia 30. Grudnia 1875 wydanymi oznaczone zostały.

W razie, jeżeli między Namiestnictwem a Wydziałem krajowym porozumienie do skutku nie przyjdzie, rozstrzygnie Ministerstwo spraw wewnętrznych.

§. 45.

Jeżeliby czysty dochód takiego miasta z prawa propinacyi według przecięcia z lat 1869 do 1874 nie mógł być oznaczony na podstawie fasyj podatkowych, wydanem będzie orzeczenie o wysokości tego dochodu na podstawie opinii rzeczoznawców, według postanowień §. 12. ustawy

krajowej z dnia 30. Grudnia 1875 Dz. u. kr. Nr. 55 ex 1877, przyczem rzeczoznawcy przy złożeniu opinii swej wziąć mają pod rozwagę także stosunki innych miast z równą w przybliżeniu ludnością, których czysty dochód jest oznaczony.

Koszta połączone z temi dochodzeniami mają być jako koszta zarządu funduszu propinacyjnego uważane i pokrywane.

§. 46.

Prawo propinacyi miast w §. 43 tej ustawy wspomnionych gaśnie z upływem roku 1910.

Może jednak to prawo wcześniej być zniesione osobnemi ustawami.

Ustawy te postanowią taki rodzaj i taką wysokość opłat, aby dochód z tych opłat, łącznie z dochodem z funduszu propinacyjnego tego miasta, równał się przeciętnemu czystemu dochodowi z prawa propinacyi z ostatnich trzech lat przed uchwaleniem takiej ustawy.

Osobny fundusz propinacyjny, utworzony dla takiego miasta, zostanie mu po zgaśnięciu względnie po zniesieniu jego prawa propinacyi jako majątek zakładowy na własność oddany.

W każdym razie miasto takie pozostaje przy poborze swojego udziału w subwencji państwowej do końca roku 1910.

§. 47.

Pobór opłat szynkarskich oznaczonych w §§. 20, 21 i 22 ustawy kraj. z 30. Grudnia 1875 dz. u. kr. Nr. 55 ex 1877 ustaje dla funduszu propinacyjnego z końcem Grudnia roku 1910.

Osobna ustawa krajowa postanowi na jakie cele i w jakiej wysokości opłaty te pobierane być mają, po zupełnem umorzeniu obligacyj propinacyjnych.

Art. II.

Czynności w §. 21. 23. 27. i 28. ustawy z dnia 30. Grudnia 1875. Dz. u. kr. Nr. 55 ex

1877. Wydziałowi krajowemu poruczone spełniać będzie od dnia 1. Stycznia 1890. c. k. Dyrekcyja galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

Art. III.

Niniejsza ustawa wchodzi w życie równocześnie z wejściem w życie ustawy państwowej, mocą której obligacye propinacyjne zwolnione zostaną od wszelkich opłat stemplowych i podatków.

Art. IV.

Wykonanie niniejszej ustawy polecam Moim Ministrom spraw wewnętrznych, sprawiedliwości i skarbu.

Przewodniczący:
Sanguszko.

Sprawozdawca:
Skalkowski.

